

Un secret bine păzit

„Și iată, strigă Teabing, cum Biserica a reușit cea mai mare operațiune de dezinformare din întreaga istorie a umanității”. (Codul lui Da Vinci)

Dovezile unei uniuni intime între Maria și Iisus sunt foarte precare. Dar, spun susținătorii unei asemenea ipoteze, tocmai absența de dovezi este revelatoare asupra faptului că Biserica s-a străduit să ascundă acest incredibil adevăr. Este exact ceea ce sugerează „Codul lui Da Vinci”. Dan Brown reamintește că „Biblia, așa cum o cunoaștem noi astăzi, a fost colaționată de către un păgân, împăratul Constantin, care, convocând Sinodul ecumenic de la Niceea în anul 325, a fasonat în mare parte fața actuală a creștinismului”. Altfel spus, Constantin este cel care ar fi șters urmele căsătoriei lui Iisus cu Maria Magdalena, finanțând „redactarea Noului Testament, care excludea toate Evangheliile unde se evocau întâmplările și aspectele omenești legate de Iisus”. De atunci, „primele Evanghelii au fost declarate contrare credinței, au fost adunate și arse” - zice Dan Brown prin intermediul eroului său.

Din păcate, asemenea păreri se bazează pe erori grosolane. Mai întâi, se lasă să se înțeleagă că Evangheliile apocrife sunt anterioare canoanelor (cărțile Vechiului și Noului Testament), ceea ce e fals.

Desigur, cartea evocă existența unei surse „Q”, reprezentând mărturia pe care însuși Iisus ar fi lăsat-o, iar Vaticanul a ascuns-o. Or, această faimoasă sursă Q (de la „quelle”, care în germană înseamnă sursă, izvor) nu este decât o ipoteză lansată de specialistul german în Biblii, Friedrich Schleiermacher, în 1832 pentru a evidenția similitudinile dintre Evangheliile lui Matei și Luca. Nu e vorba, așadar, nici de un manuscris ascuns, nici de un text conținând dezvăluiri împotriva canoanelor. Între altele, în ceea ce privește „aspectele umane din viața lui Iisus”, Evangheliile canonice furnizează în general mai multe detalii decât apocrifele (scrieri religioase nerecunoscute de canoane).

În fine, este eronat să considerăm Sinodul de la Niceea drept organul care a constituit canonul Noului Testament. Constantin nu a redactat niciodată vreo evanghelie; totodată, trebuie subliniat că scrierile canonice sunt fructul unei munci laborioase de selecție pe care a desfășurat-o biserica începând cu secolul al II-lea, activitate încheiată cu Sinodul de la Cartagina (397), unde s-a hotărât că „scrierile canonice sunt singurele care pot fi citate în Biserică sub numele de Sfintele Scripturi.” La Niceea, alte chestiuni au preocupat spiritele, cum au fost combaterea arianismului și teoria cu privire la divinitatea lui Hristos, care a fost atunci declarat eretic.

Urmași numeroși?

„Povestea Mariei Magdalena și a descendenților lui Hristos a fost spusă timp de secole, în toate cele patru zări, dar sub formă de legende” (Codul lui Da Vinci).

De data aceasta, Dan Brown nu face lucrurile doar pe jumătate: Graal, tezaurul din Templul lui Solomon, Vizigoți, Templieri, descendenți ai dinastiei merovingiene, până la Piramida de la Luvru - totul este folosit pentru a reînnoa firele spre această ipotetică descendență a lui Iisus. Până la un asemenea punct, încât genealogia rezultată apare ca un cocteil din aproape toate temele dragi adeptilor ezoterismului.

Brown vorbește de „dosare secrete” aflate în Biblioteca națională franceză, în care se atestă existența Călugărilor lui Sion, confesiunea depozitară a faimosului secret. Ziarista Marie-France Etchegoin și sociologul Frederic Lenoir, care au scris o carte despre best-sellerul lui Brown, au consultat aceste documente care există cu adevărat. Dosarele secrete au fost depozitate de către un anonim pe la mijlocul anilor 60 și se prezintă sub forma unor broșuri banale dactilografiate sau fotocopyate, detaliind ilustra genealogie a Mariei Magdalena până la un anume Pierre Plantard. Ancheta efectuată de Etchegoin-Lenoir a ajuns la concluzia că dosarele cu pricina erau opera lui Plantard însuși, prezentat în documente ca Mare Maestru al confreriei Sion, și a lui Gerard de Sede, scriitor eclectic, excentric, troțkist și suprarrealist. Admirator al lui Petain, Plantard era desenator industrial într-o uzină de sobe din Annemasse. Etchegoin și Lenoir spun verde în față: „Plantard se înscrie clar într-o mișcare ocultă de extremă dreapta. Antisemit și schizofrenic, el denunță francmasoneria, visând să-și creeze propria obediență”.

Cât despre comunitatea călugărilor lui

Sion, ea a existat, dar ca asociație de apărare a locatarilor din HLM, prezidată de ... Plantard!

De la asemenea surse și-a extras Dan Brown intriga, ajutându-se și de un eseu răsunător publicat în 1982, „Enigma sacră”, în care M. Baigent, R. Leigh și H. Lincoln amestecau deja toate aceste ingrediente. Brown însuși i-a adus un fel de omagiu codificat lui Baigent, dând unui personaj din carte numele de Teabing (anagrama lui Baigent).

În concluzie, teza nunții Mariei Magdalena cu Iisus nu are teme. Supoziția se sprijină, pe de o parte, pe date neverificabile din punct de vedere istoric și, pe de altă parte, pe câteva poncife din literatura esoterică. Probele sau indiciile care ar permite susținerea acestei teze așteaptă să fie găsite sau poate nu există deloc.

Esoterismul și teoria conspirației

Teza unui complot pe fondul catolicimului revine în forță. Invazia actuală de cărți despre Iisus este însoțită de deconspirarea de indivizi sau instituții care ar încerca să sufoce ieșirea la lumină a adevărului. Justificată sau nu, ideea existenței unei puteri manevrând din umbră pentru a-și impune punctele de vedere și a-și apăra interesele se înrudește cu teoria conspirației. Aceasta se întemeiază pe convingerea profundă a existenței unor conspirații de anvergură mondială împotriva societății noastre.

Miturile complotului iudeo-masonic, al atentatului din 11 septembrie contra Pentagonului, urzit în secret de guvernul american, sau al asasinatului prințesei Diana „machiat” în accident sunt doar câteva exemple recente care vorbesc despre „conspiraționită”, o maladie tot mai răspândită.

Ideea mașinației stă și la baza cărții Codul lui Da Vinci. Conspiratorii sunt membrii grupării Opus Dei, despre care Dan Brown remarcă în prefață că se află în anchetă judiciară sub acuzația de îndoctrinare și coerciție.

Potrivit lui Dan Brown, această organizație catolică e gata să ucidă și să sufoce un adevăr care ar pune în pericol înseși fundamentele creștinismului.

În cartea „Clonarea lui Hristos?” e vorba de o veritabilă coaliție pusă în funcțiune pentru a evita clonarea mesianică, dezinformând publicul. Didier van Cauwelaert acuză de-a valma Biserica, municipalitatea din Argenteuil și subprefectul de circumscripție, laboratorul de cercetări ale monumentelor istorice, oameni de știință... Autorul acuză direct lipsa de credibilitate a radiodatării, discreditează laboratoarele care utilizează această tehnică.

Esoterismul, ca înțeles literal, este „știința lucrurilor ascunse”. Este vorba de o doctrină izvorâtă din anumite filozofii vechi, care nu ar trebui dezvăluită decât celor inițiați. Astăzi, acest termen desemnează o învățătură care te ajută să ai acces la misticism.

Opus Dei, fondată în 1928 de Josemaria Escriva de Balaguer, este o organizație de catolici laici, care numără azi circa 80.000 de membri. Tradiționalistă, conservatoare, intransigentă, cultivând secretul („discreția”, fac corectura câțiva membri care își mărturisesc public apartenența la organizație), Opus Dei nu poate fi, totuși, considerată o sectă, întrucât a fost recunoscută de Sfântul Scaun încă din anul 1950. Papa Ioan Paul al II-lea însuși i-a acordat în 1982 statutul de „prelatură personală” și apoi l-a beatificat pe fondatorul Opus Dei (abia după 17 ani de la moartea acestuia).

În continuare, iată analiza sociologului Veronique Champion Vincent asupra teoriei conspirațiilor cu privire la viața lui Iisus Hristos. Ea a scris o carte „Societatea parano”, în care explică de ce propensiunea de a vedea pretutindeni un complot a devenit un fenomen masiv, care tulbură și deformează percepția noastră despre lume.

„Conspiraționistii, adică cei care practică suspiciunea în mod sistematic - afirmă V. Champion Vincent sunt convingși că ordinea aparentă a lumii este o iluzie și că, în umbră, societăți secrete trag sforile. Ei bănuiesc în particular anumite instituții catolice de a fi ținut în secret informații capitale cu privire la Hristos. Aceasta se numește teoria complotului: arta de a vedea conspirații peste tot și, mai ales, în sânul Bisericii catolice. Zvonurile cu privire la Iisus au toate un punct comun: ele denunță eventuale abuzuri ale autorităților ecleziastice. Această zvonistică aparține unui curent mai vechi, nihilist, inițiat de o comunitate anti-catolică anglo-saxonă și întreținut de o respingere accentuată a

instituțiilor care formează fundamentele societății noastre”.

În legătură cu ecoul atât de mare al gândirii conspiraționiste, V.C.V. comentează:

„Gândirea conspiraționistă generează mitologii contemporane, adică scenarii care dau un sens evenimentelor istorice, explică în mod foarte simplu situația complexă a lumii. Ea permite exprimarea angoaselor pe care le provoacă accelerarea schimbărilor societății noastre și desemnează responsabilități.

Este o cultură a suspiciunii care împinge la acțiune, reclamând vigilență permanentă, lupta cotidiană pentru a face să răsară adevărul din dezinformare și lupta contra abuzurilor Puterii.

Aceste teorii au o mare putere de seducție legată de faptul că ele acționează mecanisme psihologice specifice spiritului uman: atracția față de secret, gustul misterului...

În prezent, interesul foarte viu pentru viața intimă a lui Iisus a fost generat de un roman de aventuri „Codul lui Da Vinci”. Cartea lui Dan Brown este ea însăși o transcriere a unei mai vechi teorii a complotului.

Despre ce e vorba? La început, a fost doar o istorie de tezaur, al Catharilor și regilor Franței, pe care abatele Saunier l-ar fi descoperit în comuna Rennes-le-Chateau, în Aude. Legenda a fost apoi preluată de trei autori anglo-saxoni de esoterism în anii 70, care au îmbogățit-o cu câteva „adevăruri” ascunse de Biserica catolică. Iisus ar fi avut copii cu Maria Magdalena; descendenții lor, care alcătuiesc dinastia Merovingienilor, ar fi fost protejați de o societate secretă numită „Călugării lui Sion” etc. Această versiune, publicată în 1982 sub titlul „Enigma sacră”, a inspirat numeroase cărți de literatură conspiraționistă.

În secolul al XIX-lea, redescoperim evangheliile apocrife, îndepărtate de canoane, și întreaga doctrină esoterică gnostică datând de la începuturile creștinismului. De atunci, această doctrină reprezintă însăși esența religioasă a unor curente spirituale care acuză autoritățile că le subminează.

„Esoterismul a dat teoriilor complotului un nou suflu, făcându-l mai atrăgător, afirmă V.C.V. Internetul și televiziunea au contribuit, la rândul lor, în difuzarea acestor teorii”.

Firește, există o serie de nedumeriri legate de neputința științei de a contracara teoriile conspiraționiste. Bunăoară, de ce dacă cercetătorii au dovedit că giulgiul de la Torino data din Evul Mediu, problema autenticității relicvei a rămas în continuare în suspensie. V.C.V. încearcă să ofere o explicație:

„Există mai multe motive. În primul rând, este vorba de modul de funcționare a științei, care procedează prin tatonări și reajustări succesive. Unele din erorile sale trecute sunt invocate acum pentru a legitima paranormalul. Apoi nu trebuie uitat că mulți dintre cercetătorii științifici au fost atrași de aceste teze (...) Există o categorie de cercetători contestatari, care lucrează în mari instituții de stat; cercetători marginali care apără teoriile non-ortodoxe; experți independenți, adeseori tehnicieni autodidacți, care au mai activat în domeniul în cauză etc. Și apoi, într-o anumită perioadă, comunitatea științifică considera că nu era de datoria ei să stabilească dialogul cu aceste cercuri minoritare.

Astăzi, dimpotrivă, acestora li se acordă spațiu de exprimare uneori disproportionat în raport cu valoarea reală. În fine, neîncrederea în teoreticienii complotului se exercită și față de comunitatea științifică, autoritățile politice și mass-media, ca instrumente de manipulare a opiniei publice”.